

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava

Vaihekaava II - kauppa, liikenne
ja keskustatoiminnot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Maakuntahallitus 18.2.2013 / 19.1.2015

Nähtävillä 25.2.–22.3.2013

Julkaisu A:53

ISBN 978-951-766-273-4 (nide)

ISBN 978-951-766-274-1 (verkkojulkaisu)

ISSN 1237-993X

Etelä-Pohjanmaan liitto 2016

Kannen kuva: Aarno Isomäki, Seinäjoen kaupunki

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 MAAKUNTAKAAVA KAAVOITUSJÄRJESTELMÄSSÄ	3
2.1 MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAKI	3
3 VAIKUTUSALUE JA TAVOITTEET	5
3.1 KAAVAN VAIKUTUSALUE	5
3.2 KAAVAN TAVOITTEET	6
4 KAAVAN TAUSTASELVITYKSET	9
4.1 KAUPPA	9
4.2 LIIKENNE	11
4.3 KESKUSTATOIMINTOJEN ALUEET	12
5 OSALLISET KAAVAPROSESSISSA	13
6 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	15
7 KAAVAPROSESSIN AIKATAULU JA VAIHEET	17
7.1 ALOITUS- JA TAVOITEVAIHE (KEVÄT 2013)	17
7.2 VALMISTELUVAIHE (KEVÄT 2013 – SYKSY 2015)	17
7.3 EHDOTUSVAIHE (TALVI 2016)	17
7.4 HYVÄKSYMISVAIHE (KEVÄT 2016)	18
LISÄTIETOJA	19
LÄHTEET	21

1 JOHDANTO

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen on päätetty toteuttaa vaiheittain. Toinen vaihemaakuntakaava käsittelee Etelä-Pohjanmaan keskustatoimintojen alueita, kaupallisia palveluja ja liikennejärjestelmää. Vaihemaakuntakaavan laadinta käynnistyi maakuntahallituksen päätöksellä 18.2.2013.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa vuonna 2011 tapahtuneen muutoksen myötä lakiin on sisällytetty uutena säännöksenä vähittäiskauppaa koskevat erityiset sisältövaatimukset, joita sovelletaan maakunta- ja yleiskaavoihin. Säännökseen sisältyy myös maakuntakaavoitusta koskeva velvoite esittää maakuntakaavatasolla vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus. Vähittäiskauppaa ohjaava lainsäädäntö tähtää kaupan palveluiden sijoittumiseen ensisijaisesti keskusta-alueille sekä eri kulkumuodoin saavutettavissa olevan vähittäiskaupan palveluverkon säilymisen ja kehittymisen edellytysten turvaamiseen. (Ympäristöministeriö 2013)

Valtioneuvoston liikennepoliittisen selonteon mukaan (2012:14) Suomen aluerakennetta tulee kehittää monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena. Maan keskuksia kehitetään alueellisina, kansallisina ja kansainvälisinä aluerakenteen solmukohtina. Liikennejärjestelmän kehittäminen kytketään selonteossa osaksi elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden ja alueiden kehittämistä, ja se toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelun kanssa.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma tukee selonteon tavoitteita linjaamalla maankäytön, asumisen, liikennejärjestelmän, palvelurakenteen ja elinkeinoelämän (MALPE) toimintaedellytysten suunnittelun ja toteuttamisen yhteensovittamista (Etelä-Pohjanmaan liitto 2014a). Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategian visio: ”Etelä-Pohjanmaa on hyvinvoivien ihmisten ja menestyvien yritysten uudistuva ja yhteistyötä rakentava kulttuurimaakunta” sitä avaavine strategisine tavoitteineen asettaa lähtökohdan myös maakunnan liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Maakuntastrategiassa todetaan Etelä-Pohjanmaan erinomainen logistinen sijainti. Tästä todistavat maakunnan läpi kulkevat valtakunnan päätiet (vt 3 / vt 19 ja vt 18), ja päärata (Helsinki–Seinäjoki–Oulu). Seinäjoki on rautatieliikenteen merkittävä solmukohta. Pohjanmaan satamat ovat myös helposti saavutettavissa, mikä on teollisuudelle merkittävä kilpailuetu. Maakunnan teillä kulkeekin vuosittain runsaasti henkilö- ja tavaraliikennettä. (Etelä-Pohjanmaan liitto 2014b).

Etelä-Pohjanmaan väestö on keskittynyt entistä enemmän taajamiin ja kuntakeskuksiin. Selvimmin keskittymistä on tapahtunut Kauhajolta Kauhavalle sijoittuvassa keskustaajamien ketjussa. Osa keskusta-alueista on myös suhteellisesti taantunut. Väestön muutosten ohella kunta ja palvelura-

kenteen uudistuminen on myös muuttanut keskustojen asemaa ja keskinäisiä suhteita. Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia linjaa maakunnan aluerakenteen kehittämistä painottamalla muun muassa kylä-, kunta- ja kaupunkikeskusten kehittämistä osallistavalla suunnittelulla sekä korostamalla kaavoituksen ja maankäytön avulla luotavia edellytykset virikkeiselle ympäristölle (Etelä-Pohjanmaan liitto 2014b).

Valmisteilla olevan maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen asiakirja, joka linjaa maakuntakaavan valmistelun osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt sekä vaikutusten arvioinnin.

Osallisilla on keskeinen rooli maakuntakaavan suunnittelussa. Maakuntakaavalla on vaikutuksia kaikkien maakunnan asukkaiden ja muiden toimijoiden elämään. Kaupan sijainti ja liikenteen sujuvuus vaikuttavat päivittäiseen elinympäristöön usein huomaamatta, mutta taustalla vaikuttavat aina kaavoituspäätökset. OAS antaa tietoja maakuntakaavan lähtökohdista ja aikataulusta kaikille kaavaprosessin osallisille sekä tätä kautta motivoi osallistumaan maakunnan kehittämiseen.

Alueen eri toimijoilla on oma näkökulmansa suunnitteluun. Näiden näkökulmien tuominen mukaan kaavaprosessiin on tärkeää, jotta alueesta voidaan suunnitella kaikille osapuolille mahdollisimman hyvä ympäristö elää ja toimia. Samalla myös varmistetaan, että kaikkien osapuolten näkemykset Etelä-Pohjanmaan kehitykseen tulevat huomioiduksi.

Osallisia kaavoitusprosessissa ovat kaava-alueen elinkeinonharjoittajat, asukkaat ja viranomaiset. Luvussa 5 määritellään tarkemmin osalliset ja osallistumistavat. Osalliset voivat antaa palautetta suunnitelmasta Etelä-Pohjanmaan liittoon sen nähtävillä oloaikana. Suunnitelmaa voidaan tarvittaessa päivittää milloin tahansa kaavan laadinta-aikana.

Samaan aikaan vaihemaakuntakaava II:n kanssa Etelä-Pohjanmaan liitossa valmistellaan vaihemaakuntakaava I:tä, jonka teemana on tuulivoima. Tämän kaavan rinnalla käynnistyy myös vaihemaakuntakaava III, joka käsittelee turvetuotantoa, suoluonnon suojelua ja bioenergian logistiikkaa sekä tuotantoa sekä arvokkaita maisema-alueita.

2 MAAKUNTAKAAVA KAAVOITUSJÄRJESTELMÄSSÄ

2.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maakuntakaavan kuten muunkin alueidenkäytön suunnittelun oikeudelliset perusteet on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL). Lain mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä (MRL 27 §). Maakuntakaavaa laadittaessa on maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaisesti kiinnitettävä erityistä huomiota: (MRL 28 §)

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteilla (VAT) valtio ohjaa alueellista suunnittelua kohti haluttu- ja päämääriä keskipitkällä aikajänteellä (kuva 1). Lisäksi VAT tulee sovittaa yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Valtioneuvosto päättää VAT:sta, joita on viimeksi tarkistettu vuonna 2008. MRL:n (24 §) mukaan VAT on otettava huomioon kaikessa kaavoituksessa. Ne voivat koskea asioita, joilla on:

- 1) aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- 2) merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai

3) valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyYTEEN, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Nämä tavoitteet tulee ottaa huomioon ja toteuttaa nimenomaan maakuntakaavoituksessa, sillä *"näillä tavoitteilla ei ole oikeudellisesti sitovaa vaikutusta kuntakaavoitukseen ennen kuin ne ovat tulleet otetuksi huomioon maakuntakaavoituksessa. Tämän jälkeen ne tulee ottaa huomioon kuntien kaavoituksessa maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kautta MRL 32 §:n mukaisesti"* (VAT, s. 42).

Kuva 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Maakuntakaava

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet. Maakuntakaavassa annetaan myös maakunnallinen ja seudullinen tulkinta ja ratkaisu VAT:lle. Suomen maankäytössä noudatetaan kolmiportaista kaavoitusjärjestelmää, jossa maakuntakaava ohjaa alempien kaavatasojen, yleiskaavan ja asemakaavan, laadintaa. Maakunnan liitto vastaa maakuntakaavan laadinnasta, jälkimmäisistä ovat vastuussa kunnat.

Maakuntakaavaan kuuluu kaavakartta, joka sisältää yleispiirteisen esityksen maakuntakaavaa koskevista aluevarauksista. Sen lisäksi maakuntakaavaan kuuluvat kaavamerkinnot ja -määräykset. Kaavassa aluevarauksia pyritään osoittamaan vain sillä tarkkuudella kuin suunnittelutavoitteiden

kannalta on tarpeellista. Maakuntakaava voidaan laatia kokonaiskaavan lisäksi myös vaiheittain tai osa-alueittain (MRL 27 §). Maakunnan liiton tulee huolehtia maakuntakaavan laatimisesta, sen pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

3 VAIKUTUSALUE JA TAVOITTEET

3.1 Kaavan vaikutusalue

Vaihemaakuntakaava II:n välittömät vaikutukset kohdistuvat Etelä-Pohjanmaan maankuntaan, joka muodostuu 18 kunnasta. Kaavan vaikutusalueen muodostavat Etelä-Pohjanmaan lisäksi siihen rajautuvat naapurimaakunnat, ja erityisesti niiden lähellä Etelä-Pohjanmaan maakuntaa sijaitsevat alueet. (kuva 2)

Viime vuosina Etelä-Pohjanmaan asukasluku on vakiintunut noin 194 000 henkeen, joskin alueen sisäiset erot väestökehityksessä ovat olleet suuria. Väestö on jatkanut keskittymistään alueelle, jonka ydin muodostuu Ilmajoen, Seinäjoen ja Lapuan keskustaajamista sekä niiden lähitaajamista. Laajimmillaan ydinalue kattaa lähes 100 kilometrin mittaisen Kauhajoelta Kauhavalle jatkuvan taajamien ketjun. Muita asutuksen painopistealueita ovat Lappajärven ympäristö sekä Lapualta Kuortaneelle ja Alavudelle ulottuva Lapuanjokilaakson nauha-asutus. Maakunnan keskuskaupunki, Seinäjoki, kattaa noin 59 000 asukkaallaan 30 % koko maakunnan väestöstä. Seinäjoen-Nurmon keskustaajamassa asuu noin 45 000 henkilöä, mikä on yli 75 prosenttia kaupungin koko väestöstä.

Kuva 2. Vaihemaakuntakaava II:n vaikutusalue

3.2 Kaavan tavoitteet

Perustavin maakunnallinen tausta-asiakirja maakuntakaavalle on 2014 hyväksytty Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia. Laadittavassa vaihemaakuntakaavassa tulee ottaa huomioon maakuntastrategian kehittämispainopisteet.

Kaupan logistisesti edullinen sijoittuminen ja sujuvat liikenneratkaisut ovat eheän yhdyskuntarakenteen perusedellytyksiä. Etelä-Pohjanmaalla etäisyydet ovat suuria ja yhdyskuntarakenne hajautunutta, joten kaupan tasapuolisen saatavuuden turvaaminen sekä toimiva liikenneverkko kaikilla alueilla on tärkeää. Kaupan palvelujen saatavuudelle on tärkeää myös elinvoimaisen keskusverkon säilyminen maakunnassa. Maakuntakaavalla tulee muodostaa sellaiset keskusverkon, kaupan ja liikennejärjestelmän kehittämisen linjaukset, jossa koko maakunta saadaan pidettyä elinvoimaisena, ottaen kuitenkin huomioon väestörakenteessa, liikenteessä ja kaupan kehityksessä viime vuosina tapahtunut kehitys.

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa kaavalle sen perustavoitteen liittyen vähittäiskaupan suuryksiköiden kaavoittamiseen. MRL:n 15.4.2011 tehdyn muutoksen mukaisesti vähittäiskaupan suuryksikön määritelmää sovelletaan paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaan 16.4.2015 alkaen. Lain voimaantulosäännöstä on muutettu 6.3.2015 siten, että lain 71 a §:ää sovelletaan paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaan kuitenkin vasta 15. päivästä huhtikuuta 2017. Kaikki yli 2000 kerrosneliömetrin myymälät ovat 15.4.2017 lähtien vähittäiskaupan suuryksikköjä kaupan toimialasta riippumatta (MRL 71 a §). Merkitykseltään seudulliset vähittäiskaupan suuryksiköt tulee osoittaa maakuntakaavoissa. Maakuntakaavaa koskevat myös erityiset sisältövaatimukset (MRL 71 b §). Niiden mukaisesti vähittäiskaupan suuryksiköitä osoitettaessa on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

1. suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen,
2. alueelle sijoittuvat palvelut ovat saavutettavissa mahdollisuuksien mukaan joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä,
3. suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon muodostumista, jossa asiointimatkat ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kaavalle asettamat päämäärät

Vuonna 2008 tarkistettut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet asettavat valmisteilla olevalle kaavalle seuraavia tavoitteita:

"Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöauto-liikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan. Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toiminta-edellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle."

Vähittäiskaupan suuryksikköjen sijoittumisesta annetaan seuraavia linjauksia:

"Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen."

"Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävän kehityksen mukaista."

Liikennettä koskevissa tavoitteissa korostuvat taloudellisuus, turvallisuus ja ilmastonmuutoksen hillintä:

"Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikenne-muodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen. Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja."

Keskustatoimintojen alueisiin liittyvät muun muassa seuraavat tavoitteet:

"Alerakennetta kehitetään monikeskuksisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena. Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään Helsingin seutua, maakuntakeskuksia sekä kaupunkiseutujen ja maaseudun keskusten muodostamaa verkostoa."

"Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä."

"Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina."

Toimivan aluerakenteen erityistavoitteissa määritellään selkeästi tarve keskusverkon määrittelylle:

"Maakunnan suunnittelussa on esitettävä valtakunnallisesti tärkeät vyöhykkeet sekä kaupunki- ja taajamaverkostot ja niiden kehittämisperiaatteet."

Eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun erityistavoitteissa linjataan:

"Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet."

"Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävän kehityksen mukaista."

"Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle."

Maakunnan kaavalle asettamat tavoitteet

Etelä-Pohjanmaata kehitetään linjassa kansallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa ja maakunnan kehittämistavoitteet sovitetaan kansallisiin VAT:ssa esitettyihin päämääriin. Vaihemaakunta-kaava II:n tavoitteena on saattaa maakuntakaavamääräykset ja -merkinnät ajan tasalle niin, että ne luovat edellytyksiä Etelä-Pohjanmaan kilpailukyvyille, mutta samalla pitävät koko maakunnan elinkelpoisena.

Kaupan suuryksiköiden kaavoittamisen tavoitteena on tukea olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja samalla maakunnan kilpailukykyä. Tavoitteena on Seinäjoen ja Tuurin kaupallisen vetovoiman vahvistaminen valtakunnallisesti merkittävänä kaupan sijaintipaikkoina ja asiointikohteina. Tavoitteena on myös seutukunta- ja kuntakeskusten kaupan toiminta- ja kehittämisedellytysten vahvistaminen määrittelemällä ja osoittamalla seudullisesti merkittävät vähittäiskaupan suuryksiköt maakuntakaavassa. Maakunta-, seutukunta- ja kuntakeskusten kaupallista vetovoimaa vahvistetaan tarjoamalla riittävästi liiketilaa keskustatoimintojen alueilla. Keskustoihin sijoittuva kauppa pystyy parhaiten tarjoamaan palveluja. Tavoitteena on kaupan saavutettavuuden turvaaminen niin, että kaupan palvelut ovat hyvin saavutettavissa kaikille väestöryhmille ja kaikilla kulkumuodoilla.

Liikenneratkaisuilla tavoitellaan saavutettavuuden parantamista maakunnan reuna- ja keskusalueiden välillä. Samalla tulee kehittää ylimaakunnallisia yhteyksiä ja Etelä-Pohjanmaan saavutettavuutta kansallisesti ja ylikansallisesti. Myös liikenteen aiheuttamien ympäristövaikutusten vähen-

tämiseen tulee kiinnittää huomiota. MRL 5 §:ssä edellytetään alueellisessa kehittämisessä ”liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytysten parantamista”.

Asutus on maakunnassa keskimääräistä hajautuneempaa. Taajama-aste on muuta maata selvästi alhaisempi. Laajin tiivis asuminen vyöhyke on muodostunut Kyrön- ja Lapuanjokien pääuomien varteen. Tämä taajamien ketju ulottuu Kauhajoelta Kurikan, Ilmajoen, Seinäjoen ja Lapuan kautta Kauhavan Härmiin saakka. Vyöhykkeen taajamissa asuu yhteensä yli 120 000 ihmistä.

Haasteena on Seinäjoen kaupunkiseudun säilyttäminen kansallisesti ja kansainvälisesti houkuttelevana, kilpailukykyisenä ja varteenotettavana keskuksena muiden maakuntakeskusten ja kaupunkien joukossa. Viime vuosina Seinäjoen seudun kehitys on tässä suhteessa tuottanut hyviä tuloksia. Keskusaseman kehittyminen edellyttää etenkin liikenneyhteyksien ja logistiikan sekä palvelujen jatkuvaa parantamista. Samalla kehittyvä maakuntakeskus tarvitsee tuekseen elinvoimaisen maakunnan. Suurena tulevaisuuden haasteena on reuna-alueiden elinvoimasta ja kehityksestä huolehtiminen. Pienet ja keskisuuret keskustaajamat tulevat olemaan jatkossa maakunnan tasapainoisen kehityksen runkona.

Valmisteilla oleva kaava muuttaa voimaan tullessaan tällä hetkellä lainvoimaisen maakuntakaavan suunnittelumääräykset keskustoimintojen alueilta. Niin ikään tämä kaava kumoaa nyt lainvoimaisen maakuntakaavan liikenneinfrastruktuuriin liittyvät vanhentuneet merkinnät. Kaavalla kumotaan myös yksi teollisuus- ja varastoalueen merkintä sekä yksi puolustusvoimien alueen merkintä.

4 KAAVAN TAUSTASELVITYKSET

4.1 Kauppa

Vähittäiskaupan suuryksiköt kaupan erityisteemanä

Vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan MRL:ssä yli 2 000 kerrosneliömetrin suuruista vähittäiskaupan myymälää. 15.4.2011 voimaan tulleella lakimuutoksella tilaa vaativan kaupan erityisasema poistui ja vähittäiskaupan suuryksikön määritelmä muuttui. Maakuntakaavassa tulee nyt esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja ja lisäksi yläraja riittävällä tarkkuudella. Vähittäiskaupan suuryksikköä ei tule sijoittaa maakunta- ja yleiskaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle, ellei maakuntakaavassa erikseen osoiteta paikkaa tähän tarkoitukseen. Sijoittumisessa on edellisten lisäksi otettava huomioon myös seuraavat seikat (MRL 71 b §):

- 1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- 2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- 3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Etelä-Pohjanmaan palveluverkkoselvitykset

Etelä-Pohjanmaan liitto käynnisti syksyllä 2010 kaupan palveluverkkoselvityksen laadinnan ja se valmistui kesällä 2011 (Etelä-Pohjanmaan liitto 2011). Etelä-Pohjanmaan palveluverkkoselvitys 2030 toimii lähtöaineistona II vaihemaakuntakaavan kauppaa koskeville kaavaratkaisuille.

Palveluverkkoselvityksen tehtävänä oli arvioida, miten vahvistettu maakuntakaava vastaa kaupan nykytilannetta ja kehittämistarpeita. Se tuottaa lähtötietoja uutta maakuntakaavakierrosta ja siinä käsiteltäviä kaupan alan kysymyksiä varten. Se myös selvittää Etelä-Pohjanmaan päivittäistavara-kaupan ja erikoiskaupan nykytilan sekä kehitysnäkymät, kehittämistarpeet, ja kehittämismahdollisuudet osana toimivaa ja kestävää alue- ja yhdyskuntarakennetta.

Palveluverkkoselvityksessä huomioidaan myös vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamista ohjaavat MRL:n muutokset. Lisäksi selvitys ottaa laajemminkin kantaa vähittäiskaupan palveluverkkoon, kilpailutilanteeseen ja kehitysnäkymiin enimmäkseen Etelä-Pohjanmaan liiton, Tilastokeskuksen ja konsulttityönä tuotetun tilastoaineiston pohjalta. Palveluverkkoselvityksessä tarkastellaan myös alue- ja yhdyskuntarakenteen tulevaisuutta väestö- ja työpaikkakehityksen valossa. Selvityksessä päädyttiin kolmeen kaupan palveluverkon rakennemalliin, jotka ovat tämän toisen vaihemaakuntakaavan lähtökohtina tulevaisuuden vaihtoehtoisiksi rakennemalleiksi.

Rakennemalli 1: ”Kauppa keskittyy Seinäjoen seudulle”

Rakennemalli 2: ”Seutukuntakeskukset vahvistuvat”

Rakennemalli 3: ”Vahvojen kunta- ja kyläkeskusten verkosto”

Näitä vaihtoehtoja vertailemalla luodaan perusta uudelle maakuntakaavaratkaisulle kaupan osalta. Palveluverkkoselvityksestä on tehty Etelä-Pohjanmaan liiton omana työnä päivitys, jossa määritellään tarkemmin kaupan suuryksikköjen määrä, mitoitus ja sijainti, jotta tiedot kaavaratkaisua varten ovat kaikilta osin ajankohtaiset (Etelä-Pohjanmaan liitto 2015).

Kaavaratkaisun tueksi kaupan sijaintia ja mitoitusta koskevat päätökset tulee arvioida siten, että kaava täyttää MRL:n ja VAT:iän asettamat reunaehdot kaupan vaikutuksista.

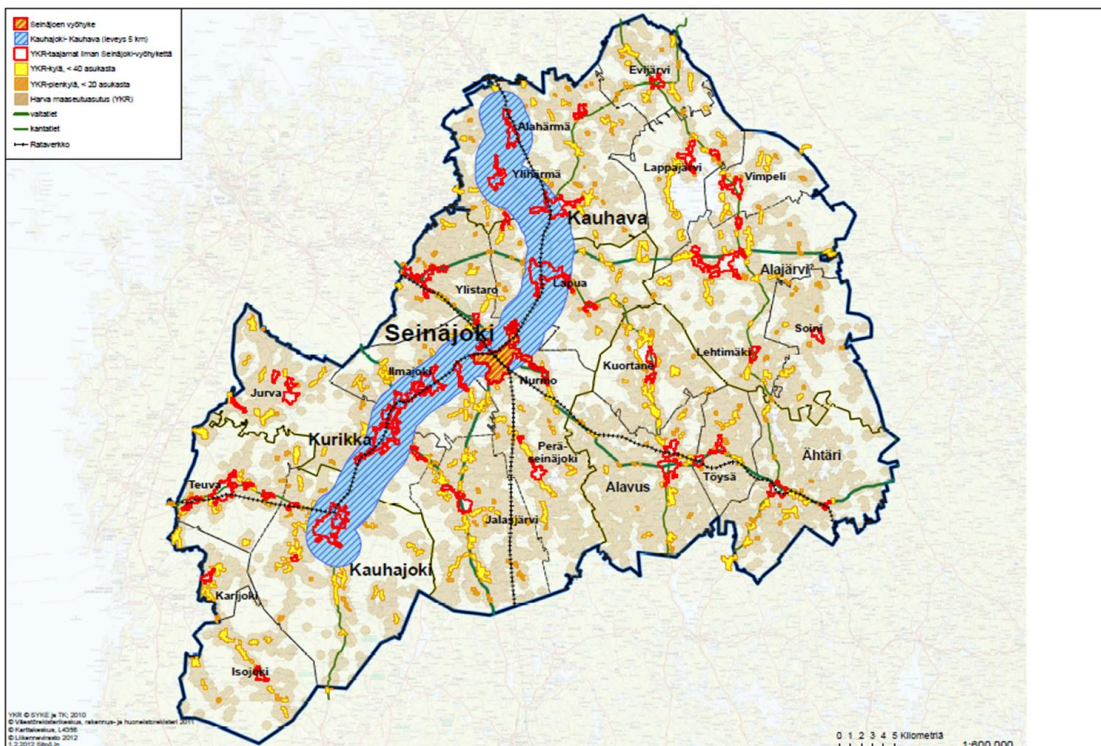
4.2 Liikenne

Liikenteessä verkostona ja osana muita verkostoja

Etelä-Pohjanmaa ja erityisesti Seinäjoen seutu kasvavana maakuntakeskuksena vaativat kasvunsa tueksi joustavia ja sujuvia liikennratkaisuja. Liikenteen tulee kehittyä monessa mittakaavassa. Etelä-Pohjanmaan saavutettavuutta suhteessa muuhun Suomeen ja koko Eurooppaan on kehitettävä. Lisäksi on huolehdittava liikenneyhteyksistä ja -palveluista maakunnan haja-asutusalueilta keskuksiin.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma (LJS) on ensimmäinen koko maakuntaa koskeva liikennejärjestelmäsuunnitelma. Alueiden kehittämistä koskevan lainsäädännön uudistumisen myötä maakunnan liiton rooli liikennejärjestelmän kehittämisessä on vahvistunut. Maakunnan liitto vastaa LJS:n suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja LJS:n yhteensovittamisesta maakunnan suunnittelun kanssa (kuva 3).

Kuva 3. LJS:n aluetyyppijako (SITO 2012)

Etelä-Pohjanmaan valta- ja kantateiden logistiikka- ja maankäyttöselvitys, joka valmistui 2011, toimii liikennejärjestelmäsuunnitelman ohella maakuntakaavan taustaselvityksenä. Se esittää kokonaiskuvan logistiikan ja maankäytön kehittämissuunnitelmista maakunnan alueella. LJS:ssa tuotetaan selvityksiin ja laajaan vuoropuheluun tukeutuen maakunnan liikennestrategia, jossa määritellään liikennejärjestelmän kehittämisen painopistealueet, maakunnan kärkitehtävät ja -hankkeet, keinot liikennejärjestelmän kehittämiseksi sekä jatkuvan yhteistyön toimintamalli.

LJS:ssa tarkastellaan Etelä-Pohjanmaan asemaa ja roolia kansainvälisissä liikennekäytävissä, valtakunnan liikennejärjestelmässä ja ylikunnallisessa liikkumisessa maakunnan sisällä. Valtakunnallisten reunaehtojen ja maakuntasuunnittelun tarpeiden ohella työssä sovitetaan yhteen keväällä 2011 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan pääteiden logistiikka- ja maankäyttöselvityksen ja valmistuneen kauppaselvityksen tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia koko maakunnan pitkän aikavälin kehittämisen kannalta. Meneillään olevat joukkoliikennettä, liikenneturvallisuutta ja liikennekäytäviä koskevat selvitykset huomioidaan LJS:ssa, kuten myös valtakunnalliset liikennettä ja sen kehittämistä ja yhteistyötä koskevat selvitykset.

Työssä hyödynnetään uutta yhdyskunta- ja liikennesuunnittelun strategisen tason MALPE -työkalua, missä vuoropuhelua käydään maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelurakenteen ja elinkeinojen toimintaedellytysten kesken. Samalla tarkastellaan strategiaa yhdyskuntarakenteen eheyttämiseksi sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämistä.

Kaavaratkaisun tueksi selvityksiä täydennetään analysoimalla elinkeinoelämän toiminnalle tärkeiden pääteiden ulkopuolisten tieyhteyksien kehittämistarpeita. Selvitys tehdään yhteistyössä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien sekä Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen kanssa.

4.3 Keskustatoimintojen alueet

Liiton omana työnä valmistellaan selvitys, jossa paikkatietoa hyödyntäen analysoidaan nykyisten keskustatoimintojen alueiden viimeaikainen väestö- ja työpaikkakehitys. Samalla keskusta-alueita arvioidaan kuntarakenteen ja palvelurakenteen muutosten luomaa taustaa vasten. Seinäjoen keskustatoimintojen aluevaraus tarkistetaan vastaamaan nykytilannetta, jossa mm. Joupin alueelle on rakentunut nopeassa tahdissa keskustahakuisia toimintoja.

5 OSALLISET KAAVAPROSESSISSA

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoisista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun. He voivat arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Kaava-alueen osalliset ja osallistumismenetelmät on lueteltu taulukossa 1.

Vuorovaikutuksen edistämiseksi maakuntakaavaprosessiin kuuluu kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua (MRL 66 § ja MRA 11 §). Näissä neuvotteluissa ovat mukana elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ja niiden ministeriöiden edustajat, joita asia koskee. Lisäksi neuvotteluun kutsutaan muut viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea. Neuvotteluilla pyritään varmistamaan VAT:den sisältyminen valmisteltavaan kaavaan ja sisällyttämään viranomaisten toiveet kaavan laadintaan.

Ensimmäinen neuvottelu järjestetään maakuntakaavan laadinnan alkuvaiheessa ja siinä käsitellään kaavan laadintaan liittyviä strategisia tavoitteita niin maakunnallisesti kuin valtakunnallisesti. Tällöin on käytössä jo luonnos osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään sen jälkeen, kun kaavaehdotuksesta on pyydetty lausunnot viranomaisilta ja asianomaisilta ministeriöiltä ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä (MRL 13 §). Kaavaehdotusta koskevien lausuntojen tulee olla käytettävissä viranomaisneuvottelussa. Neuvotteluista kirjoitetaan muistiot, joilla turvataan tiedonkulku eri viranomaisten välillä. Näiden kahden neuvottelun lisäksi järjestetään toimialakohtaisia neuvotteluja eri viranomaisten kanssa. Mikäli kaava tulee asettaa uudelleen nähtäville, järjestetään uusi neuvottelu.

Viranomaisneuvottelujen lisäksi osallisilta pyydetään lausuntoja vaihemaakuntakaavan luonnos- ja ehdotusvaiheissa. Työn eri vaiheissa pidetään tarpeen mukaan epävirallisia työneuvotteluja kaavan eri teemoihin liittyvien osallisten kanssa. Kaava-aineisto pidetään nähtävillä liiton internet-sivuilla ja sen etenemisestä ilmoitetaan Etelä-Pohjanmaan liiton virallisissa tiedotuslehdissä.

Taulukko 1. Maakuntakaavan osalliset ja osallistumismenetelmät.

Osalliset		Osallistumismenetelmä- ja vaihe
Kaava-alueen kunnat	Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lapua, Lappajärvi, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli, Ähtäri	- esittely- ja keskustelutilaisuudet luonnos- ja ehdotusvaiheissa - lausuntopyynnöt osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja kaavaluonnoksen nähtävillä olon yhteydessä, sekä ehdotusvaiheessa
Kaava-alueen viranomaiset	Etelä-Pohjanmaan ELY -keskus, Länsi-Suomen aluehallintovirasto, Liikennevirasto ja Trafi, Finavia, Pelastuslaitos, Länsi-Suomen sotilasläänin esikunta	- lakiin perustuvat viranomaisneuvottelut - muu prosessin aikainen viranomaisyhteistyö - lausunnot OAS-, luonnos- ja ehdotusvaiheissa
Ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	- kaava-alueen maanomistajat ja heitä edustavat yhteisöt - alueen kuntien asukkaat ja heitä edustavat yhteisöt - kaupan alan yritykset - kuljetus- ja liikennealan yritykset	- viralliset tiedotuslehdet: Ilkka, Pohjalainen, Uutispäivä Demari. Paikallislehdet tarpeen mukaan. - OAS-, luonnos- ja ehdotusvaiheissa aineiston nähtävillä pito kuntien ilmoitustauluilla ja liiton internet -sivuilla - mielipiteiden ja muistutusten vastaanotto ja käsittely OAS-, luonnos- ja ehdotusvaiheissa
Yhteisöt joiden toimialaa maakuntakaavoitus koskee	MTK Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät, Etelä-Pohjanmaan kauppakamari, SKAL-Pohjanmaa, Linja-autoliitto, Finrail Oy,	- lehti-ilmoitukset, aineiston nähtävillä olo kuntien ilmoitustauluilla ja liiton internet -sivuilla - mielipiteiden ja muistutusten vastaanotto ja käsittely OAS-, luonnos- ja ehdotusvaiheissa
Kaava-alueeseen rajautuvat maakunnat ja kunnat	Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnat sekä Etelä-Pohjanmaan maakuntaan rajautuvat kunnat (23 kpl).	- lausunnot OAS-, luonnos- ja ehdotusvaiheissa

6 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Maankäyttö- ja rakennuslain (9 §) mukaan kaavan ”*tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia.*”

Arviointi kaavan vaikutuksista käynnistyy kaavaprosessin alussa ja arviointimateriaali tuotetaan kaavaprosessin aikana yhteistyössä osallisten kanssa. Vaihemaakuntakaava II:n laadinnan alussa jo tehtyjä perusselvityksiä käytetään kaavan vaikutusten arvioinnin lähtöaineistona. Niiden lisäksi vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Jos yleis- tai asemakaavan MRL:n 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvittäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon (MRA 1 §). Vaihemaakuntakaava II:n laadinnan aikana naapuriliittoihin ollaan yhteydessä viranomaisneuvottelujen ja lausuntopyyntöjen sekä mahdollisten muiden työneuvottelujen kautta.

Kun tieto kaavaprosessin myötä syvenee, samalla edellytykset hyvien kaavaratkaisujen tekemiseen paranevat. Luonnos- ja ehdotusvaiheissa vaikutusten arvioinnissa korostuu osallisilta saatu palaute. Kaavan vaikutusten arvioinnissa tukeudutaan henkilöstöresurssien puitteissa maakunnan liiton omiin selvityksiin, jotka tehdään yhteistyössä osallisten kanssa. Tarpeen vaatiessa arviointia voidaan toteuttaa myös ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemänä. Selvittäviä asioita kaavan teemoittain ovat muun muassa:

Kauppa ja keskustatoimintojen alueet:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen
- vaikutukset kilpailukykyyn
- vaikutukset liikenteeseen
- vaikutukset maisemaan
- vaikutukset matkailuun

Liikenne:

- vaikutukset saavutettavuuteen
- vaikutukset liikenneturvallisuuteen
- vaikutukset maisemaan
- meluvaikutukset
- vaikutukset pohjavesialueisiin
- vaikutukset kulttuuriympäristöön

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi voidaan jakaa kolmeen tasoon: merkintäkohtaiseen arviointiin, yhteisvaikutusten arviointiin ja kaavan kokonaisvaikutusten arviointiin. Merkintäkohteita arvioitaessa tutkitaan kaavamerkintöjen ja aluevarauksien sijoittumista ja sijoittumisen vaikutuksia. Yhteisvaikutusten arvioinnissa näkökulma on siinä, minkälaisia suhteita kehittämiskohteilla on toisiinsa ja miten yhteisvaikutukset suhteutuvat kokonaiskaavaan nähden. Vaihemaakuntakaava II:n teemoista kaupan sijoittumisella ja liikenneratkaisuilla on keskinäisiä vaikutuksia, sillä vähittäiskaupan suuryksiköt tulee sijoittaa hyvien liikenneyhteyksien varrella. Samalla tulee huomioida näiden vaikutukset maisemaan, sillä potentiaaliset vähittäiskaupan suuryksikkösijainnit ja liikenneväylät saattavat olla merkittävien maisema-alueiden yhteydessä. Kaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kaavaa ja kaikkia sen osatekijöitä vaikutusalueineen kokonaisuutena. Tällöin kaavamerkintöjen vaikutuksia arvioidaan suhteessa lainvoimaiseen maakuntakaavaan ja valmisteilla oleviin vaihemaakuntakaavoihin.

7 KAAVAPROSESSIN AIKATAULU JA VAIHEET

7.1 Aloitus- ja tavoitevaihe (kevät 2013)

Aloitusvaiheessa laaditaan kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Järjestetään kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskeva viranomaisneuvottelu ja ilmoitetaan kaavan vireille tulosta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) tiedotetaan ja varataan mahdollisuus palautteen antamiseen.

Määritellään kaavan laatimisen tavoitteet maakunnan omien kehittämistarpeiden, VAT:n antamien lähtökohtien sekä osallisten kanssa käytyjen keskustelujen ja lausuntojen perusteella.

Tavoitteet voivat edelleen tarkentua ja niihin voidaan tarpeen mukaan tehdä muutoksia seuraavien työvaiheiden yhteydessä.

7.2 Valmisteluvaihe (kevät 2013 – syksy 2015)

Tehdään tarvittavat selvitykset ja muodostetaan kaavavaihtoehdot ja arvioidaan niiden vaikutuksia yhdessä osallisten kanssa.

Laaditaan kaavaluonnos ja asetetaan se nähtäville. Samalla ovat nähtävillä myös luonnokseen liittyvät selvitykset sekä muu kaavaan liittyvä valmistelumateriaali.

7.3 Ehdotusvaihe (talvi 2016)

Laaditaan kaavaehdotus valmisteluvaiheesta saadun palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten perusteella. Tarkennetaan vaikutusten arviointia.

Pyydetään lausunnot kaavaehdotuksesta viranomaisilta ja niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee. Laaditaan lausuntoihin vastineet. Järjestetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu ja tehdään sen perusteella tarvittaessa muutokset kaavaehdotukseen.

Asetetaan kaavaehdotus nähtäville kaava-alueen kuntiin 30 päivän ajaksi. Kaavasta voivat jättää muistutuksia asianomaisten kuntien jäsenet ja osalliset, sekä halutessaan lausunnonantajat. Nähtävillä olon aikana järjestetään kaavan esittely-/yleisötilaisuus. Laaditaan muistutuksiin vastineet.

Jos kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti nähtävillä olon jälkeen, on se asetettava uudelleen nähtäville.

7.4 Hyväksymisvaihe (kevät 2016)

Kaava hyväksytään maakuntavaltuustossa (MRL 31 §). Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä pyytäneet (MRL 67 §).

LISÄTIETOJA

Etelä-Pohjanmaan liitto

Kampusranta 9 C, 60100 Seinäjoki

puh. 020 124 4100,

Sähköposti:

kirjaamo@etela-pohjanmaa.fi

etunimi.sukunimi@etela-pohjanmaa.fi

Etelä-Pohjanmaan liiton kotisivut: www.epliitto.fi

Aluesuunnittelusta ja maakuntakaavoituksesta vastaavat henkilöt

Suunnittelujohtaja **Antti Saartenoja**

Maakuntainsinööri **Jorma Ollila**

Maankäytön suunnittelija **Markus Erkkilä**

Maakuntasuunnittelija **Timo Lakso**

Neuvotteleva virkamies **Seppo Rinta-Hoiska**

Suunnitteluavustaja **Mari Väänänen**

LÄHTEET

Etelä-Pohjanmaan liitto 2011 (/2015). Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 -selvitys. B:69. Etelä-Pohjanmaan liitto, FCG Consulting Group. 87 s.

Etelä-Pohjanmaan liitto 2014a. Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma. B:56. Etelä-Pohjanmaan liitto. 65 s.

Etelä-Pohjanmaan liitto 2014b. Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät, maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017. Julkaisu A44. I-print Oy, Seinäjoki, 79 s.

Etelä-Pohjanmaan liitto 2015. Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitusarpeet 2030. B:70. Etelä-Pohjanmaan liitto.

Liikenne- ja viestintäministeriö (2012). Kilpailukykyä ja hyvinvointia vastuullisella liikenteellä. Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko eduskunnalle 2012. Erweko Painotuote Oy, Helsinki. 65 s.

Maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA) 895/1999. <http://www.finlex.fi>. Luettu 08.02.2013.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) 132/1999. <http://www.finlex.fi>. Luettu 08.02.2013.

Valtioneuvoston päätös 2008 (VAT). Valtioneuvoston päätös valtakunnallisten alueidenkäyttötoimittöiden tarkistamisesta 13.11.2008. Ympäristöministeriö, Helsinki. 19 s.

Ympäristöministeriö 2013. Vähittäiskaupan suuryksiköiden kaavoitus. Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2013. Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, Helsinki. 98 s.

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

WWW.EPLIITTO.FI

